

Regionstyrelserna

Rekommendation om kostnadsfrihet för vaccinationer mot covid-19, första halvåret 2023

Ärendenr: SKR2022/00820

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 22 december 2022 beslutat

att rekommendera regioner att erbjuda avgiftsfri vaccination mot covid-19 till alla som bor eller stadigvarande vistas i Sverige och som rekommenderas vaccination enligt Folkhälsomyndigheten, samt till grupper som Folkhälsomyndigheten rekommenderar att regionerna tillgängliggör vaccin för, mot bakgrund av de skäl som redovisas i denna skrivelse

att i skrivelse till regionerna rekommendera dem att godkänna och omgående tillämpa denna rekommendation

att regionerna ska inkomma med beslut om rekommendationen senast den 31 mars 2023

Sammanfattning

I överenskommelsen om genomförande av vaccinering mot covid-19, första halvåret 2023 mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner framgår att SKR kommer att rekommendera regionerna att besluta om avgiftsfrihet för vaccination mot covid-19 för alla grupper som av Folkhälsomyndigheten rekommenderas vaccin.

Eftersom Folkhälsomyndigheten fortfarande rekommenderar regionerna att tillgängliggöra vaccinet för fler än de grupper som rekommenderas vaccination finns det risk att regionerna hanterar beslut om kostnadsfrihet olika. SKR rekommenderar därför regionerna att även under första halvåret 2023 fortsätta erbjuda alla som bor eller stadigvarande vistas i Sverige avgiftsfri vaccinering mot covid-19 utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendation om vaccinering eller tillgängliggörande av vaccin.

Bakgrunden till rekommendationen är att fortsätta hålla ihop vaccinationsarbetet och att erbjudandet blir lika i hela landet.

Bakgrund

I överenskommelsen om genomförande av vaccinering mot covid-19, första halvåret 2023 mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner framgår att SKR kommer att rekommendera regionerna att besluta om avgiftsfrihet för vaccination mot covid-19 för alla grupper som av Folkhälsomyndigheten rekommenderas vaccin.

Eftersom Folkhälsomyndigheten fortfarande rekommenderar regionerna att tillgängliggöra vaccinet för fler än de grupper som rekommenderas vaccination finns det risk att regionerna hanterar beslut om kostnadsfrihet olika. SKR rekommenderar därför regionerna att även under första halvåret 2023 fortsätta erbjuda alla som bor eller stadigvarande vistas i Sverige avgiftsfri vaccinering mot covid-19 utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendation om vaccinering eller tillgängliggörande av vaccin.

Överenskommelsen om genomförande av vaccination mot covid-19 omfattar en begränsad period, första halvåret 2023 och erbjudande om vaccination kommer primärt att riktas till personer som av Folkhälsomyndigheten rekommenderas vaccination.

I överenskommelsen finns en översynsklausul som reglerar möjlighet till omförhandling om förutsättningarna för omfattningen av vaccinationsinsatsen avsevärt ändras. Enligt överenskommelsen ska parterna under första halvåret ha löpande dialog kring hur pandemin utvecklas för att säkerställa att vaccinationsarbetet kan bedrivas ändamålsenligt och effektivt. Rekommendationen om avgiftsfrihet för den enskilde gäller utifrån de förutsättningar som råder vid överenskommelsens tecknande och kan liksom överenskommelsen komma att behöva justeras om förutsättningarna ändras.

Vaccinationsarbetet första halvåret 2023

För att få en uppfattning om vaccinationsarbetets omfattning för första halvåret 2023 redovisas nedan statistik för vaccinationstäckning för de senaste doserna och ett resonemang utifrån Folkhälsomyndighetens nuvarande och kommande rekommendation.

Vaccinationstäckning för gruppen 65 år och äldre för höstdosen 2022 (gruppens 5:e dos) är 61% (ca 1,3 miljoner individer) vilket kan jämföras med 81% täckningsgrad för dos 4 för samma grupp.

I gruppen 18-64 år där vaccination varit tillgänglig men inte rekommenderad är täckningsgraden ca 15% för "höstdosen" (gruppens 4:e dos). I denna statistik återfinns också individer som rekommenderas vaccination dvs personer yngre än 65 år som tillhör riskgrupp. Som jämförelse är täckningsgraden för dos 3 i gruppen 18-64 år 57,6%.

Täckningsgraden har sjunkit något per given dos och i gruppen som inte rekommenderas vaccination, men där vaccin finns tillgängligt för de som vill, har vaccinationerna minskat allra mest.

Beräkningar utifrån vaccinationstäckning

Enligt överenskommelsen om vaccinering mot covid-19 första halvåret 2023 tilldelas regionerna totalt 499 miljoner kronor. Skulle hela detta belopp användas för att ersätta utförare per vaccination innebär det för gruppen 65 år och äldre som är ca 2,2 miljoner individer en ersättning motsvarande ca 227 kr om hela gruppen skulle vaccineras

(100%). Räkna man på motsvarande täckningsgrad som utfallet för senaste rekommenderade dos (61%) motsvarar det istället en ersättning per dos på omkring 384 kr. Ersättningen per given dos var enligt överenskommelsen för 2022, 275 kr.

Eftersom gruppen 18-64 år är stor (ca 6 miljoner individer) innebär 15% vaccinationstäckning att drygt 900 000 personer valt att vaccinera sig. Vi vet inte hur många av dessa som ingår i riskgrupp och som därmed omfattas av rekommendationen. Skulle motsvarande andel vaccineras även första halvåret 2023 och läggas till gruppen enligt beräkningen ovan (61% av gruppen 65 år och äldre) skulle det innebära att ersättningen per dos hamnar på ca 227 kronor per dos.

Dessa beräkningar utgår inte från de faktiska kostnaderna i regionerna utan bygger på den ersättningsmodell som fanns i överenskommelsen för 2022, det vill säga en ersättning per given dos. Det varierar mellan regionerna hur stor del av de 275 kronorna som regionerna ersatts med per dos under 2022, som betalats ut till respektive vaccinator, eftersom uppdragen och kostnaderna varierar.

Kommande rekommendation från Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten kommer under v 51 med en rekommendation som gäller från och med 1 mars 2023. Utifrån förhandsinformation kommer den rekommendationen att ytterligare avgränsa gruppen som rekommenderas en påfyllnadsdos under våren 2023 (till personer 80 år och äldre och SÄBO för äldre). Rekommendationen väntas också innebära att gruppen som myndigheten rekommenderar att regionerna tillgängliggör vaccin för blir mindre (möjligen 65 år och äldre och yngre med riskfaktorer). Detta innebär att antalet individer som rekommenderas vaccination eller där myndigheten rekommenderar att vaccin finns tillgängligt, minskar ytterligare jämfört med nuvarande rekommendation, vilket sannolikt innebär ett ytterligare minskat antal vaccinationer under 2023. Gruppen 80 år och äldre är knappt 600 000 individer.

Rekommendationen redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Peter Danielsson
Ordförande

2022-12-22

Sektionen för hälso- och sjukvård
Susanna Eklund

Rekommendation om kostnadsfrihet för vaccinationer mot covid-19, första halvåret 2023

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde 22 december 2022 beslutat

att rekommendera regioner att erbjuda avgiftsfri vaccination mot covid-19 till alla som bor eller stadigvarande vistas i Sverige och som rekommenderas vaccination enligt Folkhälsomyndigheten, samt till grupper som Folkhälsomyndigheten rekommenderar att regionerna tillgängliggör vaccin för, mot bakgrund av de skäl som redovisas i denna skrivelse

att i skrivelse till regionerna och kommunerna rekommendera dem att godkänna och omgående tillämpa denna rekommendation

att regionerna ska inkomma med beslut om rekommendationen senast den 31 mars 2023

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten bedömer att det fortsatt finns en stor osäkerhet kring utvecklingen av smittspridningen och om, när och hur snabbt nya virusvarianter kan komma att ta över spridningen. För att upprätthålla ett gott vaccinationsskydd mot svår sjukdom och död är det därför viktigt att alla tar de vaccindoser mot covid-19 som rekommenderas.

I överenskommelsen om genomförande av vaccinering mot covid-19, första halvåret 2023 mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner framgår att SKR kommer att rekommendera regionerna att besluta om avgiftsfrihet för vaccination mot covid-19 för alla grupper som av Folkhälsomyndigheten rekommenderas vaccin.

Eftersom Folkhälsomyndigheten fortfarande rekommenderar regionerna att tillgängliggöra vaccinet för fler än de grupper som rekommenderas

vaccination finns det risk att regionerna hanterar beslut om kostnadsfrihet för de som inte omfattas av Folkhälsomyndighetens rekommendation olika. SKR rekommenderar därför regionerna att även under första halvåret 2023 fortsätta erbjuda alla som bor eller stadigvarande vistas i Sverige avgiftsfri vaccinering mot covid-19 utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendation om vaccinering eller tillgängliggörande av vaccin. Enligt förbundet ska inte någon enskild individ av ekonomiska skäl behöva avstå ifrån att ta del av regionens erbjudande om vaccination mot covid-19.

Anmälningsskyddad sjukdom

Från och med den 1 april 2022 klassas covid-19 inte längre som en allmänfarlig och samhällsfarlig sjukdom. Däremot är sjukdomen fortfarande anmälningsskyddad, vilket innebär att konstaterade fall fortfarande ska anmälas av sjukvården till den regionala smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten. Vaccination är fortsatt det effektivaste sättet att undvika att bli allvarligt sjuk eller dö i covid-19.

Vaccination helt utan avgift för den enskilde

Staten står för kostnaden för själva vaccinet och hanteringen av kostnader för vaccinationerna regleras genom den överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19 för första halvåret 2023 som tecknats av regeringen och SKR. Även om sjukdomen inte längre klassas som allmänfarlig eller samhällsfarlig bedömer Folkhälsomyndigheten att det fortsatt finns en stor osäkerhet kring utvecklingen av smittspridningen och om, när och hur snabbt nya virusvarianter kan komma att ta över spridningen. För att upprätthålla ett gott vaccinationsskydd mot svår sjukdom och död är det därför viktigt att alla tar de vaccindoser mot covid-19 som rekommenderas.

I överenskommelsen om genomförande av vaccinering mot covid-19, första halvåret 2023 mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner framgår att SKR kommer att rekommendera regionerna att besluta om avgiftsfrihet för vaccination mot covid-19 för alla grupper som av Folkhälsomyndigheten rekommenderas vaccin. Avgiftsfriheten omfattar dem som bor eller stadigvarande vistas i regionen. Med bosatta avses här också personer med skyddad folkbokföring enligt folkbokföringslagen och personer som stadigvarande vistas inom regionen samt asylsökande och papperslösa personer. Detta innebär att alla som bor eller stadigvarande vistas i Sverige bör erbjudas avgiftsfri vaccination om de rekommenderas vaccination. Förbundet menar att ingen av ekonomiska skäl ska avstå från att ta del av regionernas erbjudande om vaccinering mot covid-19. Därmed skapas en god grund för att nå en högre grad av vaccinationstäckning.

Utöver rekommendation om vaccinering rekommenderar Folkhälsomyndigheten också att vaccin tillgängliggörs av regionerna för

fler grupper än de som rekommenderas vaccination. Eftersom det finns risk att regionerna hanterar beslut om kostnader för dessa grupper olika, rekommenderar SKR regionerna att även under första halvåret 2023 erbjuda avgiftsfri vaccinering mot covid-19 även för de grupper som vaccinet tillgängliggörs för under denna period.

Bakgrunden till rekommendationen är att fortsätta hålla ihop vaccinationsarbetet och att erbjudandet blir lika i hela landet. Avstämningar kommer att ske med regeringskansliet under våren för att förutsättningarna för andra halvåret 2023 och inför övergång till ett eventuellt nationellt vaccinationsprogram ska klargöras. Eftersom vaccinet under åtminstone 2023 fortsatt tillgängliggörs via Folkhälsomyndigheten och rekommendationen om grundvaccination ligger kvar ingår dessa vaccinationer i Folkhälsomyndighetens rekommendation om vaccination. Detta innebär att avgiftsfriheten skulle omfatta vissa doser som ligger inom rekommendationen medan påfyllnadsdoser till vissa grupper skulle kunna beläggas med avgift. Det är önskvärt att regionerna hanterar alla doser lika med avseende på avgiftsfrihet tills dess att det finns ett tydligt ramverk för vilka grupper som rekommenderas vaccination framåt, till exempel i form av ett nationellt vaccinationsprogram.

Överenskommelsen omfattar en begränsad period, första halvåret 2023 och erbjudande om vaccination kommer primärt att riktas till personer som av Folkhälsomyndigheten rekommenderas vaccination.

I överenskommelsen finns en översynsklausul som reglerar en möjlighet till omförhandling om förutsättningarna för omfattningen av vaccinationsinsatsen avsevärt ändras. Enligt överenskommelsen ska parterna under första halvåret ha löpande dialog kring hur pandemin utvecklas för att säkerställa att vaccinationsarbetet kan bedrivas ändamålsenligt och effektivt. Rekommendationen om avgiftsfrihet för den enskilde gäller utifrån de förutsättningar som råder vid överenskommelsens tecknande och kan liksom överenskommelsen komma att behöva justeras om förutsättningarna ändras.

Som jämförelse kan nämnas att avgifter för vanlig influensavaccination för den enskilde kan variera mellan regionerna, eftersom regionerna har befogenheter att själva bestämma i den frågan. Ingen region tar dock ut någon avgift för sådan vaccination av personer som är över 65 år eller tillhör definierade riskgrupper. De erfarenheter som finns visar att när regionerna började införa avgiftsfrihet för vaccination mot den vanliga influensan ökade på samma gång benägenheten hos olika riskgrupper att vaccinera sig.

Vaccination av personer från andra regioner och länder

För att nå en så hög vaccinationstäckning som möjligt rekommenderar SKR att regionerna erbjuder vaccin mot covid-19 också till personer som är bosatta i andra regioner. Det kan t.ex. handla om personer som studerar eller arbetar utanför sin egen hemregion. Kostnaden för utomlänsvård ska i normalfallet hanteras i enlighet med principerna i riksavtalet för utomlänsvård, som innebär att ett hemregionen lämnar en skälig ersättning till den region som har utfört en medicinsk insats. Förbundet förordar emellertid att regionen för vaccinationer mot covid-19 avstår ifrån att debitera varandra för vaccination av personer som är bosatta utanför den egna regionen. Ett sådant förfarande blir både enkelt att hantera samtidigt som det leder till en avsevärt minskad belastning på regionens administration.

Förbundet förordar också att regionerna erbjuder vaccination mot covid-19, utan avgift, åt personer från andra länder som vistas här för t.ex. studier enligt principen om att rekommendationen gäller de som bor eller stadigvarande vistas i landet.

Sveriges Kommuner och Regioner